

Project juridische hulp voor slachtoffers van seksueel geweld i.s.m. het ZSG Limburg

Gratis Advocatenadvies in het Zorgcentrum na Seksueel Geweld Limburg

Nota 2025

Dit samenwerkingsproject ging in mei 2024 effectief van start en betreft een initiatief van de Commissie Juridische Eerstelijnsbijstand Limburg (zoals ingericht bij Decreet van 26 april 2019), gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap Justitie en Handhaving en concreet uitgewerkt door CJB Limburg in samenwerking met het Zorgcentrum Seksueel Geweld Limburg.

Het proefproject wordt mee opgevolgd en ondersteund in het kader van de Arrondissemamentele Raad voor de Slachtofferbejegening Limburg, zoals uitgewerkt door de Wet houdende goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg van 28 maart 2024, waarin de CJB Limburg en het ZSG Limburg zetelen als effectieve leden, naast de wettelijk voorziene leden (Parket, Rechtbank van eerste Aanleg, DSO, Korpschefs van de Limburgse politiezones, Federale Politie, Justitiehuisen, VK, vertegenwoordiger Vlaamse Commissie slachtofferzorg, CAW Limburg, Veilig Huis,...)

Na evaluaties in december 2024 en mei 2025 werd het proefproject in Limburg opnieuw verlengd voor een jaar in september 2025.

Situering project

Dit project wil juridische informatie en de weg naar juridische bijstand laagdrempeliger en toegankelijker maken voor slachtoffers van seksueel geweld, slachtoffers beter en tijdig informeren, steeds met respect voor de eigen beslissing van het slachtoffer.

Enerzijds heeft het project de bedoeling slachtoffers toe te leiden naar het ZSG in Limburg en anderzijds om slachtoffers die het ZSG reeds bezochten een gespecialiseerd aanbod te bieden van begrijpbare en bruikbare juridische informatie.

In het kader van de werking van de Commissie Eerstelijnsbijstand bestaat het project uit:

- Het samenstellen van een poule van gespecialiseerde advocaten die telefonische en fysieke permanentie kunnen bieden voor juridische eerstelijnsbijstand van slachtoffers van seksueel geweld in Limburg.

- De opleiding van deze advocaten bestaat uit vier onderdelen:
 - Verplichte deelname aan de opleiding inzake eerstelijns adviesverlening aan kwetsbare personen, zijnde de door Het Opleidingsinstituut van de Orde van Vlaamse Balies georganiseerde en erkende opleiding (7 punten PV) conform het OVB reglement d.d. 17.10.2025 bestaande uit:
 - de kennis van sociaal werk / sociaal beleid en de leefwereld van de doelgroepen,
 - de kennis van de sociale kaart
 - een sessie over eerstelijnsbijstand in de praktijk met concrete verwachtingen en tips
 - aanleren van communicatievaardigheden
 - een jaarlijkse permanente vorming
 - Enkel advocaten die houder zijn van het “*Certificaat van opleiding rond seksueel geweld voor advocatuur / juridische eerstelijnsbijstand*” kunnen deelnemen aan het project. Dit betreft een opleiding georganiseerd door het International Centre for Reproductive Health (ICRH), Universiteit Gent in opdracht van de Vlaamse Minister voor Justitie voor de Orde van Vlaamse Balies van april t.e.m. juli 2021. De CJB Limburg is vragende partij indien in de toekomst een gelijkaardige opleiding wordt georganiseerd.

Deze opleiding betrof de volgende modules:

Module 1: Seksueel geweld: omvang, aard en impact begrijpen voor slachtoffers en hun steunfiguren

Module 2: Juridisch kader van seksueel geweld

Module 3: Holistische, diversiteit-sensitieve zorg voor slachtoffers van seksueel geweld

Module 4: Hulpzoekgedrag en disclosure

Module 5: Casusbesprekingen

- Verplichte voorafgaandelijke deelname aan de specifieke opleiding in het kader van het proefproject inhoudende bezoek aan het ZSG Limburg met sessie omtrent door de coördinator van het ZSG Limburg Liesbeth Paulissen van de werking van het ZSG Limburg met opfrissing van de opleiding in de juridische begeleiding van slachtoffers van seksueel geweld, aan de hand van een uitgebreide CJB-brochure en de gids voor de hulpverlener en de steunfiguren: [Info voor professionals | Zorgcentra na Seksueel Geweld | zsg.belgium.be](https://www.zsg.belgium.be/info-voor-professionals)
- Verplichte deelname aan het “terugkom-moment” omtrent omgaan met slachtoffers van seksueel geweld georganiseerd in samenwerking met de Dienst Slachtofferonthaal Limburg met het oog op wederzijdse kennisdeling.

Het eerstelijns juridisch advies biedt het voordeel van laagdrempelige informatieverstrekking onmiddellijk beschikbaar na het bezoek aan het ZSG.

Aangezien het een eerstelijnsadvies betreft (geen langdurige juridische opvolging), blijft het gesprek ook vrijblijvend voor het slachtoffer dat geen “druk” ervaart. De eerstelijnsadvocaat dient als klankbord voor de juridische vragen en geeft algemeen advies vanuit juridische kennis, zonder dat hiermee een samenwerking wordt aangaan of de raadpleging enig engagement van het slachtoffer meebrengt. Er wordt geen dossier geopend en de advocaat die advies verleent heeft op geen enkel ogenblik een eigen pecuniair belang bij de adviesverlening.

Het slachtoffer wordt door de advocaat op geen enkele manier gestuurd in de richting van het al dan niet klacht indienen. Het uitgangspunt is objectieve juridische informatie verstrekken op basis waarvan men kan beslissen.

Wanneer het slachtoffer toch de wens zou uitdrukken tot verdere juridische ondersteuning door een raadsman doorheen het daaropvolgende traject, kan de eerstelijnsadvocaat zorgen voor een doorverwijzing:

- Er kan worden nagegaan of het slachtoffer in aanmerking komt voor (gedeeltelijke) kosteloze tweedelijnsbijstand (“pro Deo”) zodat onmiddellijk de nodige contacten kunnen worden gelegd met het lokale Bureau voor Juridische Bijstand. Een aanvraagformulier kan samen voorbereid worden. Ook daar kan worden gewerkt met een lijst van advocaten gespecialiseerd in deze materie die aan het slachtoffer kunnen worden toegewezen.
- Indien geen beroep kan worden gedaan op de kosteloze tweedelijnsbijstand kan de eerstelijnsadvocaat op neutrale manier doorverwijzen naar gespecialiseerde advocaten (houders van het certificaat van de opleiding “*Online opleiding rond seksueel geweld voor advocatuur / juridische eerstelijnsbijstand*”). De advocaten van de poule beschikken over de lijst van de advocaten die over dit certificaat beschikken.

De dienstverlening van GAA is complementair aan de dienstverlening van de dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen (DSO), die eveneens specifiek opgeleid is rond seksueel geweld. Het aanbod van beide diensten wordt zo goed mogelijk op elkaar afgestemd zodat zowel slachtoffers als medewerkers van de Zorgcentra weten waar ze wanneer terecht kunnen. Dit voorstel gaat evenwel verder in op de inzet van de juridische eerstelijnsbijstand.

De advocaat is onafhankelijk van de andere actoren.

De eerstelijnsadvocaat is enerzijds gebonden door de deontologische regels van het beroep van advocaat, waaronder het beroepsgeheim, én anderzijds aan de regels en basisprincipes zoals opgelegd door afdeling 3 van het Decreet van 26 april 2019 inzake de eerstelijnsbijstand, meer bepaald met betrekking tot gratis toegankelijkheid, met respect voor ieders ideologische, filosofische of godsdienstige overtuiging en persoonlijke levenssfeer, met een welzijnsgerichte en integrale benadering van de problematiek van de gebruiker waarbij men ervoor zorgt dat, als dat nodig is, de gebruiker op een gepaste wijze wordt toegeleid naar sociale hulp- en dienstverlening, en juridische tweedelijnsbijstand. Er is een door de CJB gegarandeerd klachtenrecht en klachtenprocedure en een reglementering met betrekking tot het omgaan met informatie en met persoonsgegevens.

In de praktijk

- **Webpagina** waarin alle projectinformatie wordt samengevat:

<https://www.balielimburg.be/hoe-kunnen-we-helpen/gaa-zsg>

- **De advocaat van dienst is rechtstreeks bereikbaar via een vast telefoonnummer (011 49 63 90)** door CJB Limburg ter beschikking gesteld – doorschakelend naar de advocaat van dienst voor het maken van een afspraak voor een (fysiek) adviesgesprek:
 - Het vast telefoonnummer is iedere werkdag van 9u tot 18u bemand door één advocaat uit de poule
 - Systematisch wordt aan elk slachtoffer door de forensisch verpleegkundigen gevraagd of hij of zij wordt gecontacteerd door een advocaat van de CJB om een afspraak te maken. In bevestigend geval contacteert de advocaat van dienst het slachtoffer binnen de 2 werkdagen
 - De eigen telefoonnummers en namen van de advocaten van dienst worden niet ter beschikking gesteld voor het maken van een afspraak.
- **De folder van het Vlaams Agentschap Justitie en Handhaving** met een voorstelling van enerzijds de CJB Limburg en anderzijds DSO Limburg (zie bijlage), naast de algemene folder *Gratis Advocatenadvies*:
 - De folder wordt door de forensisch verpleegkundigen aan iedereen (geen onderscheid in leeftijd, taal, al dan niet klacht) meegegeven.
 - De folder is ter beschikking op de website en wordt fysiek verspreid over de politiediensten in Limburg, griffies, parketten, CAW, OCMW's, ...

- **Bij juridische vragen** (bv. wel of geen klacht indienen, hoe verloopt het verhoor, wat zijn de gevolgen als ik zeg dat ik ook gedronken had) die in gesprekken met forensisch verpleegkundigen, politie of psychologen naar boven komen wordt steeds doorverwezen naar GAA. Ongeacht aan welke dienst het slachtoffer een (juridische) vraag stelt, verwijzen DSO en CJB onderling door indien nodig.
- Het **adviesgesprek** kan zowel fysiek als telefonisch plaatsvinden. De locatie van het fysieke adviesgesprek is *case per case* te bekijken:
 - Dit kan in de GAA-lokalen in de gerechtsgebouwen in Hasselt of in Tongeren, of in een lokaal in het ZOL (in de buurt van het ZSG in Genk) een andere locatie waar GAA wordt verleend, op maat en op basis van de noden van het slachtoffer, evenwel nooit aan huis van het slachtoffer noch op het kantoor van de advocaat.
 - Steeds afspraken specifiek voor één slachtoffer, het is niet de bedoeling dat de slachtoffers in een wachtzaal dienen te wachten tussen andere gebruikers van de diensten GAA.
 - De advocaat die het adviesgesprek heeft als leidraad de uitgebreide infobrochure. Deze uitgebreide brochure heeft als doel een uniforme en volledige advisering. Deze brochure wordt niet overhandigd aan het slachtoffer.
 - Registratie adviesgesprekken door de advocaat in een digitaal verslag via de beveiligde applicatie GAA. (Geen bijkomende registratie door ZSG) conform art. 38 van het Decreet: Geboortjaar, M/V/X, Burgerlijke stand, Nationaliteit, Postcode, Probleemdomein waarop de vraag betrekking heeft, De instantie die het slachtoffer heeft doorverwezen naar de juridische eerstelijnsbijstand: i.c. ZSG Limburg, Info over verleend advies: raadpleging / doorverwijzing BJB / doorverwijzing gespecialiseerde dienst

Bevoegdheid van de Commissie Juridische Eerstelijnsbijstand Limburg

De Commissie voor Juridische Eerstelijnsbijstand Limburg (CJB Limburg) staat in voor de organisatie van het verlenen van de gratis juridische eerstelijnsbijstand door advocaten in het gerechtelijk arrondissement Limburg. Hiertoe worden fysieke en telefonische zitdagen georganiseerd onder de noemer Gratis Advocatenadvies #GAA (“Kom naar onze advocaat”). Dit betreft een **algemeen aanbod van breed toegankelijke zitdagen** op 15 vaste locaties en vaste uren, verspreid over de provincie Limburg. (meer info via [deze link](#))

Overeenkomstig het Decreet betreffende de Justitiehuisen en de Eerstelijnsbijstand van 26 april 2019 en het bijhorende uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 29 oktober

2021 wordt nadruk gelegd op de integrale benadering van deze hulpverlening met warme doorverwijzing. Er wordt van de CJB's verwacht dat zij meer *outreaching* gaan werken en zich richten tot **specifieke kwetsbare doelgroepen**. De drempel van de reguliere zitdagen is immers vaak te hoog voor bepaalde doelgroepen. Vaak zijn zitdagen niet op afspraak, in het gerechtshuis, en moet men samen met andere gebruikers wachten. De GAA-advocaten verlenen algemeen advies, niet gespecialiseerd voor bepaalde bijzondere doelgroepen. Er moet onderzocht worden op welke manier deze gebruikers toch bereikt kunnen worden en op welke manier er gespecialiseerd advies op maat kan aangeboden worden.

Onze
advocaat
komt naar
jou
PROJECTEN GRATIS ADVOCATENADVIES

Het proefproject i.s.m. het ZSG Limburg is een project in het kader van de **uitbreiding van de dienstverlening** van de CJB Limburg waarbij onze advocaten ter plaatse gaan naar specifieke kwetsbare doelgroepen (onder de noemer “Onze advocaat komt naar jou”), zoals dit ook het geval is bij het project “Jeugdadviser voor jongeren door jeugdadvocaten” i.s.m. Overkop en de commissie Jeugdrecht, en “Just Helps Limburg” i.s.m. de rechtbank van eerste aanleg Limburg, de balie en CAW Limburg.

Deze projecten betreffen steeds samenwerkingen met externe partners zoals scholen, jeugthuizen, de rechtbank, en *in casu* het ZSG Limburg. Het betreft gericht en gespecialiseerd advies op vraag van bepaalde doelgroepen.

Samenwerking met het ZSG Limburg

De provincie Limburg beschikt sedert 2023 over een Zorgcentrum na Seksueel Geweld, waar een integrale benadering van de opvang wordt nagestreefd, zowel op medisch, psychologisch als politieel/juridisch vlak.

Een slachtoffer van een seksueel misdrijf dat zich aanmeldt in het Zorgcentrum wordt onvermijdelijk vroeg of laat geconfronteerd met de juridische aspecten hiervan.

Momenteel is er een aanbod van medische hulpverlening, psychologische hulpverlening, sociale hulpverlening en politieke hulpverlening.

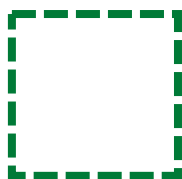
Juridische hulpverlening wordt niet als dusdanig aangeboden *in house*. Er was geen verwijzing naar advocatuur, Commissie Juridische Bijstand, e.d.m. Op vragen omtrent het verloop van het strafproces en de juridische gevolgen van het doen van een strafklacht kon er geantwoord worden door een doorverwijzing naar de dienst slachtofferonthaal. Reeds in de fase van aanmelding en bij de verdere opvolging door het Zorgcentrum kunnen bij het slachtoffer hierover allerlei vragen rijzen, vragen die ook breder zijn dan enkel het strafproces. Het kan gaan om vragen als hoe zit het met verzekeringen, wat gebeurt met de kinderen als ik wil scheiden als de partner bijvoorbeeld de vader is, hoe verloopt een gerechtelijke procedure, wat zijn de voor- en nadelen van het indienen van een strafklacht enz.

Daarnaast blijkt uit de praktijk vaak dat verdachten volledig worden voorbereid door hun advocaat op hun verhoor door de politie. Ze weten perfect wat ze moeten zeggen en wat niet, terwijl slachtoffers vaak niet weten waar ze aan beginnen. De opgeleide zedeninspecteurs bij het Zorgcentrum begeleiden de slachtoffers tijdens het verhoor, maar juridisch advies door advocaten die ervaring hebben met procesvoering bestaat momenteel niet op maat van de slachtoffers. Het is nog anders om op voorhand te weten wat er precies gaat gebeuren. Slachtoffers zijn mogelijk terughoudend om hun versie van de feiten te geven omdat ze vrezen voor *victim blaming*. Wanneer daarna details bekendmaken, lijkt hun verhaal soms ongeloofwaardig waardoor ze opnieuw slachtoffer worden.

Het kan praktisch en psychologisch voor het slachtoffer een meerwaarde betekenen om hierin snel gehoord, geïnformeerd en geadviseerd te worden. Hierbij is van belang dat de vragen worden beantwoord door een onafhankelijk en daarvoor opgeleid persoon die slechts één invalshoek hanteert, zijnde de belangen van het slachtoffer.

CJB Limburg ziet het als haar decretale opdracht om ter beschikking te zijn van slachtoffers van seksueel geweld die juridische vragen hebben. Gelet op de drempel van de reguliere zitdagen en het niet-gespecialiseerd advies dat daar wordt verleend, werd een projectmatige samenwerking met het ZSG Limburg voorgesteld, waarbij slachtoffers neutraal geïnformeerd en geadviseerd kunnen worden, op hun verzoek.

In het [Meerjarenplan 2026-2030](#) van de Commissie Juridische Bijstand Limburg werden slachtoffers van seksueel geweld opgenomen als prioritaire kwetsbare doelgroep.

Kristof HERMANS

Gratis Advocaten Advies Limburg #GAALimburg

COMMISSIE JURIDISCHE EERSTELIJNSBIJSTAND LIMBURG

KBO 0685.433.375 - Parklaan 25 B-3500 HASSELT